ЈАСНА ХАЏИМЕЈЛИЋ (Сарајево)

ТИПОВИ ТРАНСПОЗИЦИЈЕ И СЕМАНТИЧКИ ТИПОВИ ТОПОНИМА

0.0. Науци су познати основни моменти за схватање односа између апелатива и топонима[1]. Међутим, нису уочени па према томе ни интерпретирани сви аспекти тог односа. Овдје је издвојен један, о коме се у нашој ономастици још није писало. Ријеч је о специфичним својствима ова два сегмента лексике која условљавају развијање неколико типова *транспозиције*.

При томе се под термином *транспозиција* подразумијева трансфер лексичког материјала из апелативне у онимијску сферу[2]. Пошто се ова операција не изводи увијек на исти начин с обзиром на релацију предоџба о објекту: садржина топонима, задатак сам усмјерила на то да размотрим заправо разнолико понашање на семантичком плану при преласку те лексике из једне у другу сферу.

Да би се то постигло, било је потребно поставити и образложити критерије за једну нову класификацију помоћу које се долази до различитих типова транспозиције, а тиме и до различитих семантичких типова топонима. Описујући затим те типове, настојућу да укажем и на суштинске разлике садржине топонима према предоџби о денотату која је исказана географским термином.

---

[1] Много се чешће о овом односу говори у контексту ширих истраживања (нпр. P. Šimunović, *Tipološko-strukturalni ogledi istarske ojkonimije,* Rasprave Zavoda za jezik, 4—5, 1979, 219) него у оквиру посебних теоријских радова (нпр. V.Putanec, *Osnovne idionimne teorije i odnos idionima i koinonima,* Rasprave Zavoda za jezik, 4—5, 1979, 213—217).

[2] *Транспозиција* у ширем значењу разликује се од термина *трансспозиција имена*, која је резервисана за пренос једног властитог имена на други објекат (в. *Основен систем и терминологија на словенската ономастика,* Скопје, 1983, 156). Потребно је додати да термини из поменутог рјечника нису достатни за опис који намјеравам понудити, па ћу стога увести неке термине који ће бити облазложени у раду.

0.1. Полазиште за размишљање о овом проблему произилази из чињенице да назив обавезно стоји у релацији са апелативом (али не и обрнуто) са којим заједно именује исти денотат. Та релација нема елемената за конкуренцију јер се редослијед њиховог јављања и њихове функције ријетко подударају[3]. Овај принцип углавном досљедно обезбјеђује и асиметрију њиховог унутрашњег плана.

0.1.1. У тренутку онимизације географски објекат је већ означен географским термином и та околност — да се не именује непознат ентитет, умногоме одлучује о репертоару језичких средстава којима се изводи пропријализовање. Она су граматичка и/или лексичка, најчешће ограничена и добро позната, тј. датом су језику на располагању и у датом времену актуелна[4]. Чињеница да се та средства понављају, истина у најразличитијим комбинацијама, па стога дају утисак разноврсности и богатства[5], указује и на становиту правилност у понављању.

0.1.2. За анализу тог понављања битном се показује промјена функције топонима у односу на апелатив. Она је увијек једносмјерна — од означавања ка именовању[6]. На тај начин назив добива своју самосвојност (индивидуализује се), а то је упаво простор гдје се испољавају неједнаки семантички ефекти. У њему се очитују значајне мутације, тако да се истим формалним средствима могу уобличити врло разнолики типови топонима (*Равна Г/гора* — истоимени су ојконим и ороним), или потпуно другачијим лексичким средствима именовати истоврсни денотати (ороними су и *Црни врх* и *Тресибаба*)[7].

0.2. Из овога произилази да исти лексички репертоар фигурира у обје посматране сфере. Али, како су им додијељене различите улоге у комуникацији, па је то условило и другачије организовање њиховог унутрашњег плана, претпоставља се да постоје и законитости у таквом неуједначеном понашању при преласку из апелативне у онимијску сферу.

1.0. Да досад скицирани аспект односа о којима је ријеч није уочен, показују класификације у нашој ономастици. У њима понекад наилазимо на помијешане критерије, јер се примјери попут хипотетичног ојконима *Иванов бријег* разврставају по два разнородна основа, једном у групу онима насталих од географског термина, а други пут у групу са антропонимом у

---

[3] Подударају се евентуално када назив стоји на прелазу између апелатива и правог топонима. Уп. P. Šimunović, *Toponimija istarskog razvoda,* Onomastica jugoslavica, 6, 1979, 26—27. (Даље: *Топонимија...*)

[4] Мада је проблем много сложенији када се постави у дијахрону раван, ово потврђују рецентнији топоними и посебно микротопоними, што наводи на претпоставку да су и они данас непровидни бар у првој фази свог живота били „мотивисани". Овдје је, међутим, пошто се истраживање базира на посматрању лексичког значења, било неопходно ограничити се само на транспарентне примјере.

[5] Разлика је само у фреквенцији, коју је наравно потребно испитати. Уп. М. Пешикан, *Значај праћења језичких елемената који се понављају у микротопонимији,* Прва југословенска ономастичка конференција, ЦАНУ, Научни скупови 2, Титоград, 1976, 98, 99.

[6] Уп. P. Šimunović, *Problemi u jugoslavenskoj onomastici,* Прва југословенска ономастичка конференција, ЦАНУ, Научни скупови 2, Титоград, 1976, 196. (Даље: *Probelmi...*)

[7] Примјери који се издвајају за илустрацију преузети су из *Великог географског атласа Југославије,* СНЛ, Загреб, 1987.

основи. Превиђа се, међутим, да је он добивен метонимијом са оронима на ојконим[8]. Да би се то избјегло, потребно је испунити два услова.

1.1. Први је да се на задовољавајући начин постави разлика између апелативне и пропријалне сфере. Већ је речено да се заједно са формалним средствима у онимијску сферу преноси и њихов садржински план, па оба плана, транспонујући се у нову функцију, добивају и неке сасвим нове димензије. Апелативи, наиме, прелазећи у топоним, могу задржати значење, као у ороним *Зеленгора*, а могу га и изгубити, као у ороним *Добра Вода*, јер ријеч вода у ороним није исто што и у хидроним. Зато је неопходно при свакој класификацији узимати у обзир и особине денотата, или бар предодбу о његовом идентитету[9].

1.2. Други услов је садржан у поштовању чињенице да је сваки „топоним структурални модел двају комплементарних морфема" — идентификатора и диференцијатора[10]. При том је веома битно да се та два члана не смију поистовећивати јер се различито остварују у семантичком топомоделу, па се стога морају раздвојити и у семантичкој сегментацији[11]. Тако, на примјер, елеменат *гора* нема исту вриједност у *Равна Гора* и у *Горски котар*. Идентификатор има, у ствари, стабилну и константну вриједност, за разлику од диференцијатора, који је непредвидљив и изразито семантички маркиран.

2.0. Ова полазишта су позната, али се она много чешће истичу него што се поштују. Зато сам овдје покушала поставити јединствене критерије за класификацију, који би уважили оба поменута услова. Класификација је проведена на неколико нивоа[12].

2.1. На првом се одваја идентификатор од диференцијатора, и по том критерију добивамо три варијанте семантичког модела: прва са једино израженим идентификатором, друга са оба изражена члана и трећа само са диференцијалним чланом[13].

2.2. На другом се нивоу у обзир узима да ли је изражен или је неизражен значењски податак о објекту, који је иначе садржан у географском термину и њему одговарајућем елементу у топониму — идентификатору. Уочен је један тип са израженим и два са неизраженим овим елементом.

2.3. Ова два друга типа раздвојена су на трећем нивоу, на основу критерија могућност/немогућност реконструкције идентификационог податка из назива.

---

[8] Називи то сугерирају само у свом окружењу — припадајућем топономастикону, што се најбоље може видјети прилоком њиховог груписања. Сецирање конкретног топонима на прекомпоновану антропонимску компоненту и термин, питање је творбено-семантичко, а не чисто семантичко.

[9] P. Šimunović, *Problemi...*, 196, 197.

[10] Уп. P. Šimunović, *Toponimija otoka Brača,* Bračkі zbornik, 10, Supetar, 1972, X.

[11] О односу између ова два члана модела и начина њиховог опредмећивања в. у раду J. Хаџимејлић, *Опис семантичког модела топонима,* Књижевни језик, 16/3—4, Сарајево, 1987, 183. (Даље: *Опис...*)

[12] Шематски приказ ових нивоа понуђен је уз табелу на крају рада.

[13] Варијације њихових односа приказане су симболима у првој усправној колони табеле. Уп. и J. Хаџимејлић, *Опис...*, 181—188.

2.4. Тек се на четвртом нивоу поставља критериј за диференцијатор, и то најприје да ли је изражен или није.

2.5. Пети ниво узима на крају у обзир карактер и поријекло диференцијатора.

3.0. Прва три критерија показала су да се поступком транспоновања језичких средстава у пропријал (без обзира на то каквог су карактера) постиже заправо транспозиција значења ријечи. Према различитим поступцима транспоновања добивена су три типа транспозиције, а према врсти и степену одступања садржине топонима у односу на предоцбу о географском објекту, издвојена су и три семантичка типа. Пошто се ова операција изводи различитим транспозиторима[14], то се у сваком типу манифестују и подтипови - на основу формалних или формално-семантичких критерија[15].

3.1. Први тип са обавезно израженим идентификатором представља најдиректнији облик транспоновања истих ријечи које су означавале денотат и у претпропријалном животу, са истим садржајем, без посредника, у нову онимијску функцију. Тада је значење измијењено утолико што се више не именује класа истоврсних објеката него само један из те класе. Такав се поступак премјештања средстава може, можда мало непримјерено, али зато зорно, означити као ТРАНСПЛАНТАЦИЈА. Дакле, без обзира на конкретна формална средства, предоцба о објекту остаје иста с обје стране транспозиционог пута, па се као крајњи ефекат постиже заправо идентификација. Овај тип се остварује у два модела — у којима је изражен идентификатор.

3.1.1. Разликујемо једноставну транспозицију, када је комплетан топоним истоветан апелативу. Овај поступак је изузето чест у микротопонимији и он најчешће поставља недоумице у одређивању границе између ове двије сфере лексике. Примјери су: *Поток, Барица, Осоје, Бријег, Бистрица, Главица* и сл.[16].

3.1.2. У топомоделу са оба изражена члана диференцијатором се назив и семантички и облички диференцира од своје просте исходишне форме, а тиме и индивидуализује. Основна именица, идентична термину, уобличава се граматичким или лексичко-граматичким транспозиторима: афиксима, атрибутима или приједложно-падежним везама[17]: *Мала ријека, Београд, Сухопоље, Краварска планина, Ливањако поље, Сврљишке планине, Петрово Село, Главица испод Жабљака, Извор на башчама* итд[18].

---

[14] Тако би се могла означити формална средства помоћу којих се остварује транспозиција (или средства оспособљена за ту операцију).

[15] Критерији су: присуство/одсуство граматичког и/или лексичког транспозитора, али пошто ће овдје та сегментација бити само назначена, о њима нема потребе расправљати.

[16] Дио примјера је из микротопономастикона (Ј. Хаџимејлић, *Микротопонимија требињске Ластве*, Ономатолошки прилози, VIII, САНУ, 1987, 103, 104. Даље: *Микротопонимија...*), јер су овакви ликови у поменутом *Атласу* врло ријетки. Овдје су у обзир узимани називи који у идентичном лику функционишу и као географски термини, иако су неки од њих оформљени помоћу афикса, а одређивани су према J. Schütz, *Die geographische Terminologie des Serbocroatischen*, Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin, 1957, 21, 32, 63, 68, 69.

[17] У даљу формалну класификацију иде се уобичајеним инструментаријем.

[18] Приједложно-падежне конструкције из овог типа такође припадају микротопонимима и стоје обично на прелазу ка правим топонимима. В. о томе Р. Šimunović, *Toponimija...*,

3.2. У другом типу транспозиције идентификатор је обавезно неизражен, а диференцијатор обавезно изражен. За њега је резервисан термин ТРАНСФИГУРАЦИЈА, јер у току преласка у онимијску сферу форма доживљава својеврстан обрт, који резултира кондензацијом идентификационог податка. Тај обрт се региструје у типичним топоформацијама, као што су поређења без поредбеног члана, тј. метафоре, затим елипсе, универбизми, префиксални, префиксално-суфиксални и приједложни ликови — сви са скривеном предоцбом о објекту, која се, међутим, да реконструисати на основу постојећег диференцијатора.

3.2.1. Ороними попут *Бабин зуб, Зупци, Чардак* и сл. упућују на то да су у њима ријечи пренесене са денотата који нормално означавају на друге, који су им по садржају тих ријечи слични. Ако уз то недостаје поредбени дио (нпр. *врх* је као *бабин зуб*) у ком је присутан идентификатор, топониме сматрамо метафоричним. Пошто се тада поређење подразумијева, тиме се допушта и реконструкција скривеног идентификационог податка.

3.2.2. Идентификатор је кондензован и у тзв. елиптичним образовањима типа *Равно* (подразумијева се *село), Карађорђево (насеље), Макарска (лука), Бистра (ријека)* итд. Деадјективно поријекло указује на елизију и формалног и семантичког идентификатора, који тражи реконструкцију управо због такве форме.

3.2.3. На другачији начин су синтагме сведене на свој зависни члан у суфиксалним ликовима добивеним универбизацијом. У њима је идентификациони податак кондензован у суфиксалном додатку, као у примјерима *Нишава, Младеновац, Златица* и сл., и тада је допуштена реконструкција облика са оба члана — *Нишка ријека, Младенов град, Златна вода.*

3.2.4. Могућност реконструкције пружају и префиксални префиксално-суфиксални и облици са приједлогом, као нпр. (насеље *под страном*) — *Подстрана*, (зараван *испод Вележа) – Подвележје*, (подручје *између Муре и Драве*) — *Међимурје*, (њива *испод Христовог бријега*) — *Под Христовим бријегом*[19].

3.3. Трећи тип има такође обавезно неизражен идентификатор и обавезно изражен диференцијатор. Али, он је другачији од претходног по томе што овдје формална окосница модела симулира изворни идентификатор, па новоформирани садржај не одговара новоименованом денотату. Стога се до идентификационог податка углавном не може доћи. Он сада није кондензован него је супституисан, и то ријечима које су већ искориштене за именовање неког другог објекта. Зато га и називамо ТРАНСНОМИНАЦИЈА, па кажемо да је предоцба о објекту замијењена или нерегуларним апелативом или другим формираним пропријем.

3.3.1. Деапелативна су образовања или идентична апелативу или из њега изведена допустивим средствима, као у примјерима ојконима: *Поље, Врба, Кукавица, Сланкамен, Бели Манастир, Доње Затезало* и сл.

26—27. Стога ни ови примјери нису из *Атласа* него из рада Ј. Хаџимејлић, *Микротопонимија...*, 117.

[19] И посљедњи примјер убрајамо у тзв. дискурзивне ситагме (P. Šimunović, Toponimija..., 26—27; Ј. Хаџимејлић, *Микротопонимија...*, 120).

3.3.2. Депропријативне трансноминације без икаквих формалних интервенција врло су ријетке због могуће хомонимије коју топономастикони не трпе[20], као нпр. *Криваја* (ојконим и хидроним), *Звијезда* (ојконим и ороним), *Лика* (ороним и хидроним), *Његош* (антропоним и ороним)[21].

3.3.3. Депропријативи настали једноставним плурализовањем су нпр. *Власи, Васојевићи, Србљани, Ковачеви* — изведени од имена, етнонима, носиоца занимања итд[22].

3.3.4. Најчешће су ипак депропријативне формације настале лексичким или лексичко-граматичким транспозитором, као нпр. у антонимима *Мала* и *Велика Кладуша* (у контактној позицији), *Горњи* и *Доњи Милановац* (у дистантној позицији), затим *Личко Петрово Село, Босанско Петрово Село, Бачко Петрово Село, Барањско Петрово Село, Старо Петрово Село*, те *Петровац на мору, Мартин на Мури* и сл.

3.4. Приказана три основна типа транспозиције имају у међусобним односима сличности и разлике, те своје специфичности, уочљиве тек у потклasификацији. Зато су неопходни и нови додатни критерији.

4.0. Сљедећи ниво класификације односи се на диференцијатор. Пошто се он, како је већ речено, не веже за неку константну вриједност као идентификатор него се сваки пут наново произвољно образује, њему није додијељена одлучујућа улога у формирању основних типова транспозиције. Стога се за даљу сегментацију узима најприје његово одсуство/присуство, а затим карактер — лексички, тј. поријекло — деапелативно или депропријативно (у случајевима у којима је присутан)[23]. На основу тих критерија, као што се обично дешава, не добивамо нове типове него комбинацију постојећих, тј. прелазне или међутипове[24].

4.1. Према критерију по коме диференцијатор може бити неизражен повређени су само ликови који су истоветни географском термину — са непомућеном идентификацијом[25].

4.2. Када је диференцијатор изражен, веома је битно да ли је он деапелативан или депропријативан.

4.2.1. Заправо, деапелативни диференцијатор не учествује обавезно у стварању међутипова.

Тако деапелативни диференцијатори у првом типу, као у ојкониму *Старо /село/*, хидрониму *Мала /река/*, ороними *Црна /планина/*, у другом

---

[20] Треба разликовати хомониме који нису настали метонимијом већ спонтано на разним странама, најчешће када се географски термин транспонује у оним, као *Бистрица, Црни врх* и сл.

[21] Често је тешко доћи до података шта се сматра примарним, а шта секундарним топонимом. Најчешће су хидроними старији, а као општи принципи вриједе критерији старости, величине и важности.

[22] Код типа *Станковци* (и других сличних) није увијек извјесно да ли су добивени универбизацијом — *Станков катун/село* или *Село гдје живе Станкови суплеменици*, или је проприј директно пренесен у топоним. В. Ж. Бјелановић, *Топоними типа Мушковци с подручја сјеверне Далмације, Друга југословенска ономастичка конференција, Скопје*, 1980, 33—39.

[23] Овдје треба додати да граматичка средства нису релевантна у даљој семантичкој класификацији. Она су већ активно учествовала у уобличавању типова.

[24] Обиљежени су хоризонталним стрелицама у табели.

[25] У табели је то први тип, образац са идентификатором без диференцијатора.

типу *Тиха (лука)*, *Проклеће (планине)*, или његови дијелови у трећем типу, као у ојконимима *Нови /Карловци/*, *Велика /Каменица/*, *Бело /Блато/* и др., искључиво потврђују тип[26]. Они се дају разврставати даље по критеријима који су у ономастици познати: квалитет, квантитет, локализација или слично.

Деапелативни дио диференцијатора има значај уколико му је поријекло идентификацијско, тј. уколико у себи садржи идентификатор другог назива. Тако у примјерима *Бачко Петрово Село* или *Биоград на мору, село* и *град* су посредно, преко ојконима *Петрово Село* и *Биоград*, и идентификатори. Они су, међутим, овдје само стицајем околности истоветни, па их стога и даље сврставамо међу метонимијске. Бито је, дакле, да не говоре о идентитету именованог објекта већ о идентитету објекта према коме се врши именовање (уп. примјер ојконима са почетка рада *Иванов бријег*). Зато овај међутип који само стоји у релацији са идентификацијом налазимо једино у трансноминационом типу.

4.2.2. С друге стране, депропријални диференцијатор или један његов дио обавезно образује међутип.

Наиме, не може се занемарити да је диференцијални члан модела у примјерима попут *Бараньско /горје/*, *Личко /поље/*, *Марков /врх/*, *Пожешка /котлина/* и сл. добивен транспозицијом на другог онима. Зато се у овим случајевима говори о трансплантацији идентификатора и трансноминацији диференцијатора (депропријативног типа).

Називи типа *Бистрица, Сушица* итд. ликом су истоветни географском термину и зато су приказани у првом типу. Али, пошто се у њима разазнаје форма добивене универбизацијом — са латетно садржаним правим идентификационим податком, они чине у ствари комбинацију идентификације и кондензације[27].

Заправо, други тип транспозиције обавезно кореспондира са првим због скривеног идентификатора, а у пропријима *Љубљаница, Симићево, Подунавље* и сл. имамо чак комбинацију сва три типа, јер је реконструисан идентификациони податак (*Љубљанска ријека, Симићево село, подручје уз Дунав*), а диференцијатори таквих реконструкција добивени су трансноминацијом са другог денотата.

Уколико се у трасноминационом типу нађу образовања која у свом саставу имају неки универбизам, елипсу или друге типичне трансфигурационе форме, попут ојконима *Горњи : Доњи Михољац, Херцег-Нови,* реализује се и кондензација и супституција.

4.3. Из овог слиједи, а то је показано и у табели (хоризонталним стрелицама), да смо укључивши диференцијатор добили све комбинације приказаних типова, па се у оквиру сваког типа формирају и по два међутипа.

---

[26] У косим су заградама дијелови назива, а у лучним реконструкције.

[27] Претпостављени јукстапозит који би садржавао у себи и географски термин и облик добивен транфигурацијом (*Њива Кривача* или *Извор Подосоје*, што се вјероватно може наћи међу микротопонимима), био би такође комбинација ова два типа.

КРИТЕРИЈИ ЗА КЛАСИФИКАЦИЈУ

1°	ИДЕНТИФИКАТОР	←	→	ДИФЕРЕНЦИЈАТОР	
2°	ИЗРАЖЕН	неизражен	4°	изражен	НЕИЗРАЖЕН
3°	СКРИВЕН	ЗАМИЈЕЊЕН	5°	ДЕАПЕЛАТИВНИ	ДЕПРОПРИЈАТИВНИ

	ТИПОВИ ТРАНСПОЗИЦИЈЕ		
	I.	II.	III.
СЕМ.	I — обавезно ИЗРАЖЕН	I — обавезно неизражен СКРИВЕН	I — обавезно неизражен ЗАМИЈЕЊЕН
ТИП	ТРАНСПЛАНТАЦИЈА	ТРАНСФИГУРАЦИЈА	ТРАНСНОМИНАЦИЈА
I + Ø	*Главица*	- - - - - - - - -	- - - - - - - - -
	Бистрица ——————→ нпр.		
И + д	— Рична Ново село Велики врх Зеленгора — Подгорица Иван-планина Руско село Тршићка ријека ——————→ нпр. Попово поље		
Ø+д	- - - - - - - -	— (врх као) Бабин нос Тичија Глава (орон.) Обруч (орон.) — Поповача (ојк.) Проклетије (орон.) Обреновац (Обренов	— Босна (хидр. хорон.) Црна г/Гора (ојк.) Крајишник (ојк.) Филип-Јаков (ојк.) — Паштровићи (хорон.) Србљани (ојк.)
	нпр. ← —————— град) ——————→ нпр.		
		Јастребац (орон.) Трешњевик (орон.)	Грнчари (ојк.) — Велика : Мала Кладуша
	нпр. ← ——————		Личко : Бачко Петрово Село
		нпр. ← ————	Босански : Лички Нови
		— Бијела (ријека) Голи (орон.) Светозарево (ојк.) Краљево (ојк.) — Подриње (подручје уз Дрину Подград (ојк.) Подлипа (ојк.)	Стара : Нова Пазова — Присојни Орах (ојк.) Извор (ојк.) Цветков гроб (орон.) Царевдар (ојк.) Јабука (ојк.) — Свети Петар у Шуми (ојк.) Биоград на мору (ојк.)
	ИДЕНТИФИКАЦИЈА	КОНДЕНЗАЦИЈА	СУПСТИТУЦИЈА

5. На основу изнесених критерија за класификацију, узимајући у обзир назив у цијелости, открива се низ својстава која би се дала коментарисати. Нека од њих тек треба испитати, а овдје издвајам сљедеће.

И на први се поглед може закључити да је репертоар лексике у овим типовима различит. Географски темини у изворном значењу посвједочени су само у трансплантационом типу, који је управо стога карактеристичан за микротопономастиконе. Друга два типа остварују лабавију везу јер припадају истом моделу: диференцијатор без идентификатора. У њима доминирају топо-, антропо-, фито- или зоокомпоненте, као и ријечи бизарног садржаја (у метафорама). Они су карактеристика макроназивља. По њима се заправо мјери развијеност и богатство испитиваног ономастикона.

С друге стране, по формалним критеријима трансплантациони и трансфигурациони тип су скоро подударни, често и хомонимни, те би се с тог становишта могли обједињено посматрати. Насупрот томе, како је већ назначено, трансфигурациона образовања показују изразите особитости, које би свакако требало засебно истраживати.

И на крају, све што је досад речено, недвосмислено указује на комплексност односа између апелативног и пропријалног сегмента лексике, посебно комплексност разлика у њиховим семантичким вриједностима. Због великог броја тих разлика које би се могле појединачно набрајати унедоглед, овдје су се настојале уочити неке типичне заједничке црте које обједињавају цијеле класе разлика. Ишло се, дакле, на тражење законитости у процесима, а не у појавама.

Jasna HADŽIMEJLIĆ

TRANSPOSITION TYPES AND SEMANTIC TYPES OF THE TOPONYMS

SUMMARY

This work presents the criteria for the classifications, slightly different from those usually used in Yugoslav onomastics. Measuring on the basis of the data on the identity of the geographical object derived from the name, there we have three different types of the transposition of the lexical material from apellative to onymic field, as well as three basic semantic types.

TRANSPLANTATION is the semantic type that represents the identification (of the mentioned data), for instance „Novo Selo" (New Village) is an *oiconym*; TRANSFIGURATION is the model of condensating (the data), as it is in the name „Prokletije" = proklete planine (Damned Mountains); TRANSNOMINATION is the model of substitution (of the data, with another data of completely different denotation), for instance „Beli Manastir" (White Monastery) is an *oiconym.*

Subclassification, based on the relation between the contents of the name and the differencial data on the object, we find out the semantic mid-types. Here we have possible combinations of all three basic types, depending on the fact whether the data is expressed with the apellative or proprietorial component.